

Силабус курсу

«Міжнародний туризм»

Освітній ступінь: магістр
Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Спеціальність: 242 Туризм
Освітньо-професійна програма: Туризм
Кількість кредитів: 3,5
Рік підготовки: 1-й, I- семестр
Компонент освітньої програми:
обов'язковий
Мова викладання: українська

Керівник курсу

проф., д., геог.н. Машіка Ганна Василівна

Контактна інформація - hanna.mashika@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» є ознайомити здобувачів вищої освіти з найважливішими питаннями, пов'язаними з міжнародним туризмом та особливостями світової туристичної індустрії; сформувати у здобувачів системні знання з організації міжнародного туризму, визначити роль міжнародного туризму в господарській діяльності суспільства та його основні функції щодо соціальної сфери.

Завдання навчальної дисципліни є:

- показати глибоке уявлення про історичні аспекти розвитку туризму на планеті, основні чинники розвитку і методи вивчення цього виду господарської діяльності;
- пояснити принципи законодавчого забезпечення і багаторівневого регулювання, організацію та управління туристичним бізнесом у світовому і національному масштабі;
- сформувати наукове розуміння особливостей формування та спрямування міжнародних туристичних потоків, а також їх значення для розвитку національних економік;
- показати реальні перспективи розвитку туризму в світі та в Україні;
- навчити здобувачів вищої освіти використовувати здобуті знання у своїй практичній діяльності, що пов'язана з туристичним бізнесом.
- виробити вміння та навички із застосування теоретичних знань з основ організації міжнародного туризму, аналізу основних тенденцій та перспектив розвитку міжнародного туристичного бізнесу

Предмет дисципліни: основні засади організації туристичної діяльності та світового ринку туристичних послуг, міжнародні угоди в галузі туризму та міжнародні й регіональні туристичні організації.

Навчальний контент

Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку

Тема 1.1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Міжнародний туризм, його сутність. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Форми і види міжнародного туризму. Особливості міжнародного туризму. Мотиви і цілі подорожей. Фактори розвитку міжнародного туризму.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку країн. Функції міжнародного туризму. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.

Тенденції розвитку сучасного туризму.

Тема 1.2. Міжнародна співпраця в галузі туризму

Двостороння співпраця в галузі туризму. Багатостороння співпраця. Основні міжнародні туристичні організації. Найважливіші етапи діяльності ООН в організації туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями міжнародного туризму. Всесвітня туристична організація: структурна організація, основні напрямки діяльності.

Класифікація міжнародних туристичних організацій, їх типи і види, характеристика діяльності.

Тема 1.3 Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Трансформація масового конвеєрного туризму у масовий диференційований.

Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 1.4 Туристичні формальності

Види формальностей у міжнародному туризмі. Державне регулювання туристичних формальностей.

Поліцейські формальності. Паспортні формальності. Візові формальності. Туристична віза. Шенгенська віза. Митні формальності. Валютний контроль. Оформлення закордонного паспорта в Україні. Медико-санітарні формальності. Формальності безпеки.

Страховання туристів. Медичне страхування туристів. Майнове страхування туристів. Страхування цивільної відповідальності.

Тема 1.5 Статистика міжнародного туризму

Цілі і завдання туристичної статистики. Туристичні потоки та показники, що їх характеризують. Туристичні витрати. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі. Активний та пасивний туризм.

Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни.

Методи статистичних досліджень: спостереження через звітність (облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення), транспортна статистика, банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму, спеціальні статистичні спостереження в туризмі.

Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму. Темпи зростання світових туристичних потоків. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Змістовий модуль 2. Характеристика світового ринку туристичних послуг

Тема 2.1. Ринок міжнародного туризму

Сутність поняття міжнародний туристичний ринок та його особливості. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.

Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) – посередники (туроператори, турагенти) - споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ВТО). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Тема 2.2 Географія туристичного попиту

Географічні фактори розвитку міжнародного туризму. Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність.

Географія світових туристичних потоків.

Туризм з метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-туризм, конгресово-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 2.3 Індустрія міжнародного туризму

Особливості та структура індустрії міжнародного туризму. Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих факторів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні світових туристичних потоків. Капітал як необхідний ресурс виробництва туристичного продукту. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі.

Транспортні перевезення. Туризм і транспортні системи. Загальна характеристика авіа, автомобільного, водного та залізничного транспорту.

Заклади розміщення туристів. Різновиди готельних мереж: групи, що інтегрують однорідні готелі; готельні консорціуми, що об'єднують незалежні готелі. Поняття франчайзинг, франчайзер, франчайзі, роялті. Принципи роботи на умовах франчайзингу. Характеристика провідних готельних мереж світу. Характеристика готельних мереж України. Національні готельні мережі України.

Підприємства харчування. Інформаційно-екскурсійне обслуговування. Анімаційні послуги. Туроператори і турагенти.

Тема 2.4 Туристичні ресурси

Поняття та сутність туристичних ресурсів. Принципи класифікації туристичних ресурсів. Природно-кліматичні туристичні ресурси. Історико-культурні туристичні ресурси. Соціально-економічні туристичні ресурси. Інформаційні туристичні ресурси.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність ставити та успішно розв'язувати на достатньому професійному рівні складні науково-дослідницькі та практичні задачі, узагальнювати практику туризму, прогнозувати напрями їх розвитку, вирішувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
ЗК 02	Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності
ЗК 03	Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі
ЗК 04	Вільне володіння та здатність спілкуватися діловою англійською та іншою (іншими) іноземною (іноземними) мовою (мовами) в межах професійної діяльності
ЗК 7	Формування управлінських навичок підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізуватися;
ЗК 10	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
ЗК 12	Здатність збирати та аналізувати дані, необхідні для розрахунку економічних і соціально-економічних показників, що характеризують діяльність суб'єктів господарювання.
ФК 03	Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток
ФК 04	Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики, механізмів регулювання туристичної діяльності
ФК 06	Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному і регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві
ФК 08	Здатність впроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності

ФК 09	Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків з урахуванням положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі
ФК 13	Здатність до визначення стратегічних завдань у розвитку туристичного бізнесу.
ПРН 01	Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму
ПРН 04	Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку
ПРН 05	Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері туризму
ПРН 11	Діяти у полікультурному середовищі.
ПРН 13	Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень

Літературні джерела

Базова

1. Александрова А.Ю. Международный туризм: учебник / А.Ю. Александрова. - М.: Аспект Пресс, 2004. - 185 с.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Экономика туризма. М.: Финансы и статистика, 2000. – 176 с.
3. Великочий В.С., Дугчак О.І., Шикеринець В.В. Міжнародний туризм / Навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство». - ІваноФранківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. - 254 с.
4. Ганич Н.М., Пандяк І.Г. Соціально-економічні фактори та їх вплив на розвиток міжнародного туризму // Вісник наукових досліджень. Серія: Туризм. – Тернопіль: РВВ Галицького інституту імені В.Чорновола, 2006. – Вип. 2. – С. 55-59.
5. Божидарник Т. Міжнародний туризм / Т. Божидарник: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 312 с.
6. Дмитриевский Ю.Д. Туристические регионы мира. Учебн. пособие. Смоленск, 2000.
7. Организация туризма. Учебное пособие / А.П. Дурович, Н.И. Кабушкин, Т.М. Сергеева и др.; Под общ. ред. Н.И. Кабушкина и др. – М.: Новое знание, 2003. – 632 с.
8. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навчальний Посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
9. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. - К.: Знання, 2008. - 661 с.
10. Возможности та развитие современного туризма: світовий та національний досвід: монографія / за заг. ред. В.М. Зайцевої. – Запоріжжя: ЛПКС, 2015. – 275 с.

11. Міжнародний туризм : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини» / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. - Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. - 328 с.ї
12. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: “Альтерпрес”, 2003. – 436 с.: іл., картосхеми.
13. Регионоведение: Учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям 350300 «Регионоведение», 350200 «Международные отношения» / В.А. Дергачов, Л.Б. Вардомский. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 463 с.
14. Квартальнов В.А., Колесник Н.В. Введение в специализацию. Менеджмент иностранного туризма: Учебн. пособие. – М.: Советский спорт, 2000.
15. Пузакова Е.П. Международный туристический бизнес. – М.: Издательство ПРИОР, 2001. – 240 с.
16. Розвиток туристичного бізнесу регіону / За ред. Школи І.М. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.
17. Смирнов І.Г. Бізнесові основи міжнародного туризму: Навч. пос. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2007. – 125 с. 12
18. Смирнов І.Г., Фоменко Н.В. Міжнародний туристичний бізнес: Навч.-метод. пос. – І.-Ф.: Галицька академія, 2009. – 154 с
19. Квартальнов В. А. Иностраный туризм. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 312 с.
20. Крачило Н. Л. Географія туризму: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 1987. — 208 с.
21. М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич «Міжнародний туризм і сфера послуг». – Київ. Знання, 2008. – 661с.
22. Маркетинг туризму: Навч. посіб. — Ч. I. / За ред. І. І.Тимошенка. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. — 324 с.
23. Менеджмент туризма: Учебник / Под ред. В. А. Квартальнова. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 424 с.
24. Сапрунова В. Б. Туризм: Эволюция, структура, маркетинг. — М., 1989.
25. Сенин В. С. Организация международного туризма: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 400 с.
26. Сенин В. С. Введение в туризм. — М., 1993.
27. Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. — К.: Музична Україна, 2002. — 256 с.
28. Сокол Т. Г. Основы туризмознавства: Навч. посіб. — К.: Ред Лайн, 1999. — 77 с.
29. Туризм и гостиничное хозяйство / Под ред. А. Д. Чудновского. — М., 2000.
30. Уніфіковані технології готельних послуг: Навч. посіб. / За ред. В. К. Федорченка. — К.: Вища шк., 2001. — 237 с.
31. Федорченко В. К, Мініч І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. — К.: Дніпро, 2000. — 160 с. 17.

Додаткова

32. Бугарова Н. В. Менеджмент и маркетинг иностранного туризма: обслуживание зарубежных туристов в России: Учеб. пособие. — М.: Сов. спорт, 1999. — Ч. 1. — 112 с.
33. Волков Ю. Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. — Ростов н/Д: Феникс, 2003. — 348 с.
34. WTO: Tendencias y metodologías del desarrollo del turismo mundial: Curso práctico. — Madrid: WTO, 2003.

35. Гейк Пол, Джексон Пітер. Вчись аналізувати ринок. Методика і практика. — Л.: Сейбр-Світло, 1995. — 270 с.
36. Грин Роберт. 48 законів влади. — М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2005. — 576 с.
37. Дайнин Ж. Я познаю мир: Праздники и обычаи народов мира: Энциклопедия. — М.: Астрель “АСТ”, 2000. — 352 с.
38. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 312 с.
39. Дахно І. І., Кобрицький В. В., Куценко В. М. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2006. — 360 с.
40. Економічний словник-довідник / За ред. С.В. Мочерного. — К.: Феміна, 1995. — 367 с.
41. Ефремова М. В. Основы технологии туристического бизнеса: Учеб. пособие. — М.: Ось-89, 1999. — 192 с.
42. Квартальнов В. А., Сенин В. С. Организация туристско-экскурсионного обслуживания. — М., 1987.
43. Квартальнов В. А. Туризм: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2000.
44. Кобрицький В. В. Чорнобильське віддзеркалення проблем управління // Сучасні проблеми розвитку економіки України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 20 трав. 2006 р. — К.: МАУП, 2007. — 340 с.
45. Кобрицький В. В. Сучасні проблеми корпоративного управління в Україні // Економіка та держава. — 2005. — № 11. — С. 15–17.
46. Кузик С. П. Закономірності територіальної організації туризму // Вісн. АН УРСР. — 1988. — № 7. — С. 78–83.
47. Кузик С. П., Олесевич Д. Л. Менеджмент туризму в регіоні // Регіональна економіка. — 1999. — № 1. — С. 103–108.
48. Любіщева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). — К.: Альтерпрес, 2002. — 736 с. 18.
49. Мироненко Н. С, Твердохлебов Н. Т. Рекреационная география. — М.: Изд-во МГУ, 1981. — 208 с.
50. Міждержавний стандарт ДЕСТ 28681.2-95 “Туристично-екскурсійне обслуговування. Туристичні послуги. Загальні вимоги”. — К.: Держстандарт України, 1996. — С. 19.
51. Міждержавний стандарт ДЕСТ 28681.2-95 “Туристично-екскурсійне обслуговування: Проектування туристичних послуг”. — К.: Держстандарт України, 1996. — С. 19.
52. Мойсеева Н. К. Стратегическое управление туристической фирмой. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 201 с.
53. Папирян Г. А. Международные экономические отношения: Экономика туризма. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 208 с.
54. Папирян Г. А. Менеджмент в индустрии гостеприимства (отели и рестораны). — М.: ОАО “НПО “Изд-во “Экономика”, 2000. — 207с.
55. Планирование на предприятии туризма: Учеб. пособие для вузов / Под ред. Е. Н. Богданова. — СПб.: Издат. дом “Бизнес-пресса”, 2003. — 288 с.
56. Проблеми міжнародного туризму: Зб. наук. статей. - К.: Ін-т туризму.- 1997. — 262 с.
57. Соколова М. В. История туризма. — М.: Мастерство, 2002. — 282 с.
58. Стимулирование международного туризма в XXI веке / Годфри Харрис и др. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 237 с.
59. Туристична діяльність: нормативна база / Роїна О. М. — К.: КНТ, 2005. — 448 с.
60. Устименко Л., Афанасьєв І. Історія туризму. — К.: Альтерпрес, 2005. — 102 с.

61. Чернявський А. Д., Кобржицький В. В. Корпоративне управління: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 208 с.

62. Шостак Л. Б. Пріоритетні орієнтири економічного розвитку України // Сучасні проблеми розвитку економіки України. — К.: МАУП, 2007. — С. 182–187.

Інформаційні ресурси

63 Вікіпедія. Вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://uk.wikipedia.org/wiki/Світова_спадщина_ЮНЕСКО.

64. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://whc.unesco.org>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	40	100
5	10	15	30		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	T9	50	100
10	10	10	10	10		

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходяться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle